

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Кафедра загальної та клінічної психології

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Клінічна психологія»

Освітня програма «Реабілітаційна психологія»

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки

спеціальність 053 Психологія

факультет психології

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: 05 – соціальні та поведінкові науки	<i>Нормативна дисципліна</i>	
Модулів – 1	Спеціальність : 053 «Психологія»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	3-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		5-й	5-й
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 10	Освітній рівень: перший (бакалаврський)	24 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		36 год.	12 год.
		год.	Лабораторні год.
		Самостійна робота	
		120 год.	160 год.
Мова навчання: українська		Вид контролю: іспит	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 33% / 67%

для заочної форми навчання – 11% / 89%

АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Клінічна психологія» є основні теорії в дослідженні функціонування особи з розладами психічного здоров'я у вітчизняній та зарубіжній клінічній психології; закономірності диференціальної діагностики патопсихологічних реєстр-синдромів в процесі клініко-психологічного дослідження; психотехнології збереження (відновлення) психічного здоров'я і психологічного благополуччя. Дисципліна поєднує теоретичні та прикладні аспекти таких галузей знань як «Загальна психологія», «Психофізіологія», «Психодіагностика» та інші.

МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни є розширити теоретичні уявлення студентів про особливості функціонування особи з розладами психічного здоров'я та сформувати практичні навички проведення диференціальної діагностики в процесі клініко-психологічного дослідження. Основними цілями вивчення дисципліни є ознайомлення студентів з особливостями функціонування особи з розладами психічного здоров'я; оволодіння теорією, практикою клініко-психологічного дослідження та психодіагностики патопсихологічних реєстр-синдромів; розробка заходів з питань збереження психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

Інтегральна компетентність: Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психології, що передбачають застосування основних психологічних теорій та методів та характеризуються комплексністю і невизначеністю умов.

Загальні компетентності :

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним, мислити концептуально, системно, саногенно.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні, знання юридичних та морально-етичних нормативно-регулятивних засад професійної діяльності психолога і готовність неухильно дотримуватись їх.

Спеціальні компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології, реабілітаційної психології.

СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.

СК5. Здатність використовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій, аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

Програмні результати навчання:

ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи її розв'язання.

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проєктивні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної реабілітації, психологічної допомоги.

ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання.

ПР11. Складати та реалізовувати план консультативного процесу з урахуванням специфіки запиту та індивідуальних особливостей клієнта, забезпечувати ефективність власних дій.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

ПР18. Виявляти та диференціювати проблеми збереження і відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя.

ПР19. Організувати і проводити реабілітаційно-психологічну роботу в умовах санаторно-курортного оздоровлення.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів навчання з навчальної дисципліни, є:

- своєчасне і у повному обсязі виконання всіх навчальних завдань, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння самостійно аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку та розвитку;
- вміння застосовувати методи психологічної діагностики, психокорекції та психопрофілактики на практиці;
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач.

ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, де 50 балів відводиться на оцінку усних та письмових відповідей студентів (тестування, презентації, виконання самостійної роботи та контрольної роботи) і 50 балів – на оцінювання відповідей студентів на екзамені.

Поточний та модульний контроль (50 балів). На семінарських заняттях студенти за усну відповідь та письмову відповідь (тестування) максимально можуть отримати 5 балів. При цьому, студенти здійснюють огляд літератури за ключовими поняттями теми, анотують та конспектують першоджерела, оформляють відповіді на питання семінару у вигляді асоціативних малюнків-схем, розглядають клінічні випадки (кейси), дискутують з приводу напрямків психологічної допомоги особам, розробляють просвітницькі заходи чи консультування (на вибір) з питань збереження психічного здоров'я і психологічного благополуччя особистості. Усне опитування студентів може здійснюватись індивідуально та фронтально.

Оцінка «**відмінно**» ставиться за наявність у студента вичерпних і правильних знань щодо головних проблем курсу, розгляду яких були присвячені лекційні та семінарські заняття. Притім, знання мають бути осмисленими, що виявляється у повноті та адекватності їх пояснення. Вміння підходити до виконання завдань не лише у форматі репродукції, а й з елементами креативності.

Оцінка «**добре**» ставиться за наявність у студента знань щодо більшості тем з дисципліни «Клінічна психологія», які передбачені навчальною програмою. Притім, знання характеризуються адекватністю, але є частково усвідомленими (студент за формою відповідає правильно, а пояснити смисл може не завжди).

Оцінка «**задовільно**» ставиться за наявність у студента фрагментарних знань з дисципліни, які при цьому не завжди точно ним розуміються і недостатньо повно вербалізуються.

Оцінка «**незадовільно**» ставиться за відсутність у студента знань щодо головних проблем з дисципліни «Клінічна психологія», або ж за наявність часткових знань, які він неправильно розуміє і неправильно трактує.

Самостійна робота

Самостійна робота студентів максимально оцінюється залежно від виду роботи. За генограму – 2 бали; за підбір методик діагностики – 3 бали; за проведення методик і оформлення висновку клініко-психологічного дослідження – 3 бали; за аналіз художніх фільмів – 2 бали; за конспект про розлади у дитячому віці – 2 бали; за проведення просвітницького заходу чи консультації (на вибір) для громади з питань збереження психічного здоров'я та психологічного

благополуччя особистості – 3 бали. Сукупна кількість балів за самостійну роботу – 15 балів.

Вимоги до оцінювання самостійної роботи студентів.

Завдання, що оцінюються у 2 бали:

2 бали виставляється у тих випадках, якщо завдання здані вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності.

1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно. 0 балів виставляється, якщо завдання не здано.

Завдання, що оцінюються у 3 балів:

3 бали виставляється, якщо завдання виконане вчасно і в повному обсязі з дотриманням правил академічної доброчесності, є креативними, відповідає обраній темі і меті.

2 бали виставляється, якщо завдання виконане не в повному обсязі, або дещо не відповідає обраній темі чи вимогам, є певні неточності у змісті, не вказано джерела.

1 бал виставляється, якщо завдання не здано у повному обсязі або невчасно, зміст поданий невірно. 0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Вимоги до просвітницького заходу з питань збереження психічного здоров'я особистості.

Виступ на просвітницьку тематику є формою самостійної роботи студентів під час вивчення дисципліни. Метою заходу є поглиблення знань про методи збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя особистості та спроба практичної реалізації просвітницького напрямку діяльності психолога. Оцінювання виступу студентів здійснює викладач за орієнтовною анкетною. Критеріями оцінювання є досягнення мети, актуальність теми, відповідність теми виступу та аудиторії, тривалість, доступність викладу, використання унаочнення, дотримання структури виступу, наявність зворотного зв'язку, комунікативні здібності.

Вимоги до оцінювання просвітницького заходу, що оцінюється у 3 бали:

3 бали виставляється, якщо завдання актуальне, виконано вчасно і в повному обсязі, відповідає обраній темі і меті, триває не менше 15-20 хв., є доступним для аудиторії, використовуються унаочнення, дотримана структура виступу, наявний зворотній зв'язок, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).

2 бали виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, дотримана структура виступу, зворотній зв'язок наявний частково, проявлені комунікативні здібності, результати представлені у соцмережах (скрін).

1 бал виставляються, якщо завдання актуальне, виконано вчасно, але не в повному обсязі, є помилки; мало відповідає обраній темі і меті, триває менше 10 хв., є малодоступним для аудиторії, унаочнення не використовуються, не дотримана структура виступу, зворотного зв'язку немає, проявлені комунікативні здібності, результати не представлені у соцмережах.

0 балів виставляється, якщо завдання не виконано.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують **тестовий контроль знань** з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів.

Для оперативного опитування студентів на семінарських заняттях використовують *тестовий контроль знань* з тем, які виносяться на самостійне опрацювання. Для цього передбачені завдання з вибором однієї правильної відповіді з чотирьох запропонованих, завдання на встановлення правильної відповідності, завдання на встановлення правильної послідовності. Сукупна кількість балів за тест – 5 балів. Завдання з вибором однієї правильної відповіді

передбачають перевірку цілої низки знань, умінь, навичок (знання термінів, процесів тощо, уміння конкретизувати, уміння виділяти головне, уміння визначати передумови, причини, сутність розвитку розладів психіки). Завдання вважається виконаним, якщо студент вказав правильний варіант відповіді, і оцінюється у 0,5 бала. Завдання на установлення правильної відповідності (логічні пари). До кожного завдання подано інформацію, що позначено цифрами (лівий стовпчик) та буквами (правий стовпчик). Виконуючи завдання, необхідно установити відповідності між двома групами інформації, позначеної цифрами та буквами (утворити логічні пари). Кожна правильно визначена логічна пара оцінюється в один бал. Максимальна кількість балів за завдання – 2. Завдання на установлення правильної відповідності. До кожного завдання подано перелік процесів, симптомів тощо, позначених буквами. Їх необхідно розташувати у правильній послідовності. Завдання вважається виконаним, якщо студент визначив правильну послідовність, і оцінюється в 1 бал.

Контрольна робота студентів максимально оцінюється у 10 балів. При цьому. 9-10 б. виставляється, коли питання контрольної роботи розкриті повністю, наведені приклади описаних явищ, подано обґрунтування виникнення того чи іншого явища. 8-7 б. виставляються у разі недостатнього аналізу явища, наведено лише один приклад, питання розкрито не в повній мірі, проте студент дав відповіді навсі питання. 6-5 б. за контрольну роботу виставляється, коли студент не відповів на одне питання контрольної роботи, дав часткові відповіді на решта і не навів приклади описаних явищ. 4-3 б. виставляється, коли студент не відповів на половину питань, проте дав часткові малозмістовні відповіді на решта. 2-1 б. виставляється студенту, який не відповів на жодне питання, або у відповідях не розкритий зміст питання.

Питання до контрольної роботи №1

1. Завдання клінічної психології у сфері освіти.
2. Завдання клінічної психології у сфері охорони здоров'я.
3. Завдання клінічної психології у сфері освіти та соціальной сфері.
4. Фази (етапи) розвитку психічних розладів.
5. Діагностичні принципи-альтернативи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів: хвороба-особистість, нозос-патос, реакція-стан-розвиток, психотичний-непсихотичний, екзогенне-ендогенне- психогенне, дефект-одужання-хроніфікація, адаптація-дезадаптація, негативне- позитивне, компенсація-декомпенсація, фаза-напад-епізод, ремісія-рецидив- интермісія, тотальне-парціальне, типовість-атиповість, патогенне- патопластичне, симуляція-дисимуляція-агравация.
6. Особливості клініко-психологічного дослідження дітей та підлітків.
7. Завдання нейропсихологічного дослідження.
8. Завдання патопсихологічного дослідження.
9. Завдання психологічного дослідження в соматичній клініці.
10. Суб'єктивний та об'єктивний анамнез.
11. П'ятикрокова модель інтерв'ю (за А.Айві).

Питання до контрольної роботи №2

1. Ознаки та корекція розладів спектру аутизму у дітей.
2. Ознаки та корекція гіперактивного розладу з дефіцитом уваги у дітей.
3. Ознаки та корекція тривожності у дітей.
4. Ознаки та корекція агресивності у дітей.
5. Суб'єктивна та об'єктивна важкість захворювання.
6. Типи психологічного ставлення до хвороби.

7. Поняття стигми, психологічні підходи до подолання стигматизації.
8. Особливості психодинамічної терапії у клінічній психології.
9. Особливості когнітивно-поведікової терапії у клінічній психології.
10. Особливості короткотермінової психотерапії у клінічній психології.
11. Особливості арттерапії у клінічній психології.
12. Суть еkleктизму та інтеграції методів клініко-психологічної інтервенції.

Підсумковий контроль здійснюється у формі екзамену. На екзамен виносяться питання програми навчальної дисципліни «Клінічна психологія», типові задачі, завдання, що потребують творчої відповіді та вміння синтезувати отримані знання та застосувати їх для вирішення практичних завдань. Студент набирає 50 балів за роботу впродовж семестру та 50 балів – за екзамен. Форма здачі – комбінована. Білет складається з 4 завдань. Перше і друге завдання – теоретичний аналіз питання, третє завдання – методологія та методи клініко-психологічного дослідження, четверте завдання – аналіз клінічного випадку або висновку клініко-психологічного дослідження і опис рекомендацій. Також екзамен може бути онлайн у формі тестів.

Умови допуску до підсумкового контролю. Виконання усіх запланованих робочою програмою дисципліни форм навчальної роботи, що підлягають контрольному оцінюванню. Пропущені заняття відпрацьовуються протягом місяця (усно або ж за допомогою тестів) після пропущеного заняття або протягом тижня КСР. Самостійна робота (конспект) повинні бути здані до завершення змістового модуля з теми. Мінімальна кількість балів для допуску до екзамену – 25 балів.

Облік навчальної роботи студентів здійснюється згідно Положення про електронний журнал обліку навчальної роботи здобувачів освіти у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (нова редакція) (<https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2021/01/elektronni-zyrnal.pdf>) У випадку неатестації здобувачів освіти з дисципліни «Клінічна психологія» студенти мають право на повторне вивчення курсу, що регламентовано Положенням про порядок повторного вивчення дисциплін (кредитів ECTS) в умовах ECTS (https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2021/04/povtorne-vuvchennia_nove.pdf).

Зразок екзаменаційного білета

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Освітній рівень перший (бакалаврський)

Спеціальність 053 Психологія

Навчальна дисципліна Клінічна психологія

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 5

1. Основні аспекти діяльності клінічного психолога у психіатричній лікарні.
2. Обсесивно-компульсивний невротичний розлад : сутність, критерії діагностики, корекція.
3. Можливості застосування Шкали самооцінки тривожності Спілбергера-Ханіна у клінічній психології.
4. Аналіз клінічного випадку.

Затверджено на засіданні кафедри загальної та клінічної психології

Протокол № ___ від _____ 20___ року.

Завідувач кафедри _____ Віктор МОСКАЛЕЦЬ

Екзаменатор _____ Мирослава КУЛЕША-ЛЮБІНЕЦЬ

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

Накопичування балів під час вивчення дисципліни

Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекції (тестування)	10
Семінарські заняття	15
Контрольна робота	10
Самостійна робота	15
Екзамен	50
Разом	100

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1.

ЗАГАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Вступ до клінічної психології

Предмет та завдання клінічної психології. Завдання клінічної психології у сфері освіти. Завдання клінічної психології у сфері охорони здоров'я. Завдання клінічної психології у сфері освіти та соціальної сфері. Розділи клінічної психології: патопсихологія, нейропсихологія, психосоматика, психологія розладів особистості, неврозологія, психогігієна, психопрофілактика та інші. Клінічна психологія та медична психологія: співвідношення понять. Історія становлення клінічної психології (Гіпократ, Аристотель, Гален, В.Вундт, Л.Уітмер, Е.Крепелін, О.Р.Лурія, Л.С.Виготський, Б.В.Зейгарник, П.Ковалевський, І.Сікорський, М.Ланге, Г.Челпанов, К.Твардовський, В.М.Блейхер, Л.Ф.Бурлачук та ін.).

Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології

Поняття норми в клінічній психології. Статистична, оціночна, функціональна, індивідуальна, соціальна норми. Співвідношення понять «патологія» та «розлад» у клінічній психології. Критерії визначення психічного розладу. Зміст поняття «здоров'я», негативне, позитивне, загальне визначення здоров'я. Критерії психічного здоров'я за ВООЗ. Розуміння хвороби у клінічній психології. Теоретичний конструкт хвороби. Біомедична та біопсихосоціальна модель хвороби. Поняття «інвалідність» як крайня форма патології. Психологія інвалідності.

Тема 3. Особливості патопсихологічних реєстр-синдромів

Поняття про симптоми психічних розладів. Позитивні та негативні симптоми. Синдроми психічних розладів. Різновиди симптомів у синдромі (обов'язковий, додатковий та факультативний). Патопсихологічні реєстр-синдроми (шизофренічний, афективно-ендогенний, олігофренічний, психогенно-психотичний, екзогенно-органічний, ендогенно-органічний, особистісно-аномальний, психогенно-невротичний). Фази (етапи) розвитку психічних порушень. Основні етапи та чинники виникнення психічних та поведінкових розладів. Чинники виникнення психічних розладів. Класифікації розладів психіки і поведінки особистості (МКХ-10, МКХ-11, DSN-V).

Тема 4. Методологія клініко-психологічного дослідження

Мета та завдання клініко-психологічного дослідження. Поняття про психологічний діагноз. Нозологічна та описово-феноменологічна парадигми клініко-психологічного дослідження. Індивідуально-орієнтований, патогенний та салютогенний підходи у клініко-психологічному дослідженні. Діагностичні принципи-альтернативи розмежування психологічних феноменів і психопатологічних симптомів (хвороба-особистість, нозос-патос, реакція-стан-розвиток, психотичний-непсихотичний, екзогенне-ендогенне-психогенне, дефект-одужання-хроніфікація, адаптація-дезадаптація, негативне-позитивне, компенсація-декомпенсація, фаза-напад-епізод, ремісія-рецидив-інтермісія, тотальне- парціальне, типовість-атиповість, патогенне-патопластичне, симуляція-дисимуляція-агравация). Етапи клініко-психологічного дослідження. Вимоги до оформлення висновку клініко-

психологічного дослідження. Особливості клініко-психологічного дослідження дітей та підлітків.

Тема 5. Основні методи та методики клініко-психологічного дослідження

Експеримент та спостереження як методи клініко-психологічного дослідження. Клініко-психологічне інтерв'ю у структурі психологічного дослідження. Принципи клініко-психологічного інтерв'ю. Напівструктуроване та вільне клініко-психологічне інтерв'ю. Параметри психічного статусу особи. Структура клініко-психологічного інтерв'ю. Суб'єктивний та об'єктивний анамнез. П'ятикрокова модель інтерв'ю (за А.Айві). Метод генеограми.

Методики діагностики сприймання, уваги та пам'яті у клінічній психології («Намалюй годинник», Теплінг-тест, методика Шульте, «Коректурна проба» (Бурдона), «10 слів» (Лурії), «Піктограма» (Лурії) та ін.). Методики діагностики мислення та інтелекту у клінічній психології («Класифікація», «Прості аналогії», «Виключення зайвого», «Суттєві ознаки», Матриці Равена, методика Векслера, методика Айзенка та ін.). Методики діагностики особистісних властивостей особистості (методика Дембо-Рубінштейн, методика Леонгарда-Шмішека, Шкали самооцінки тривожності Спілбергера-Ханіна та ін.). Спеціальні методики діагностики розладів психіки у клінічній психології (Опитувальник невротичних розладів, Госпітальна шкала тривоги та депресії HADS, PHQ-2, PHQ-9, MMPI (скорочений тест міні-мульти), методика дослідження механізмів психологічного захисту, методика діагностики ставлення до хвороби, методика діагностики «невротизму-психотизму», методика «Прогноз» та ін.). Проективна психодіагностика у клінічній психології (методика кольорових виборів Люшера, «Дім-Дерево-Людина», «Неіснуюча тварина», тест незавершених речень та ін.). Диференціальна діагностика патопсихологічних реєстр-синдромів.

Змістовий модуль 2.

СПЕЦІАЛЬНІ ТЕОРЕТИЧНІ ТА ПРИКЛАДНІ АСПЕКТИ КЛІНІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 6. Невротичні розлади

Загальне поняття про невротичні розлади. Невротичні реакції, невротичні стани і невротичний розвиток особистості. Психодинамічна теорія розвитку невротичних розладів. Когнітивно-поведінкова теорія розвитку невротичних розладів. Критичний вік розвитку невротичних розладів. Чинники виникнення невротичних розладів. Класифікація невротичних розладів за Міжнародною класифікацією хвороб. Особливості діагностики та корекції невротичних розладів.

Тема 7. Розлади, пов'язані зі стресом

Поняття про стрес, стресостійкість (релізієнс), механізми психологічного захисту, копінг-стратегії. Загальний адаптаційний синдром (за Г.Сельє). Гострі (афективно-шокові) реакції на стрес. Перша психологічна допомога при істерії, паніці, ступорі, нервовому тремтінні, агресивній реакції, риданні як афективно-шовкових реакціях. Синдром втрати (гостре горе), клінічні ознаки. Етапи переживання горя. Поняття та чинники розвитку посттравматичного стресового розладу (ПТСР). Різновиди та критерії діагностики ПТСР. Психологічна допомога особам з ПТСР.

Тема 8. Психосоматичні розлади

Поняття та чинники розвитку психосоматичних розладів. Психосоматичні співвідношення в межах норми та розладу. Теорії виникнення психосоматичних розладів

(кортіковісцеральна концепція, класичний психодинамічний підхід, теорія психосоматичної специфічності, алекситемічна концепція та ін.). Класифікація психосоматичних розладів (за О.Чабаном, О.Хаустовою). Психологічний аналіз психосоматичних розладів. Психологічний аналіз соматопсихічних розладів. Особливості діагностики та корекції психосоматичних розладів.

Тема 9. Розлади особистості

Акцентуації особистості та розлади особистості – співвідношення понять. Чинники розладів особистості. Критерії діагностики розладів особистості. Вікові особливості розвитку розладів особистості. Класифікація розладів особистості. Особливості діагностики та корекції розладів особистості.

Тема 10. Спеціальна клінічна психологія

Психологія хворих з внутрішніми захворюваннями. Специфіка діяльності психолога в терапевтичному відділенні. Психологія хворих з гінекологічними захворюваннями. Специфіка діяльності психолога в гінекологічному відділенні. Психологія хворих в доопераційний та післяопераційний період. Специфіка діяльності психолога в хірургічному відділенні. Психологія хворих з дерматологічними захворюваннями. Специфіка діяльності психолога в дерматологічному відділенні. Психологія хворих з інфекційними захворюваннями. Специфіка діяльності клінічного психолога в інфекційному відділенні. Психологія хворих з онкологічними захворюваннями. Специфіка діяльності психолога в онкогематологічному відділенні. Психологія хворих з психічними розладами. Діяльність психолога у центрах психічного здоров'я.

Тема 11. Вікова клінічна психологія

Поняття про дизонтогенез, класифікація типів дизонтогенезу. Рівні нервово-психічного реагування дітей залежно від віку. Ознаки розладів спектру аутизму. Ознаки гіперактивного розладу з дефіцитом уваги у дітей. Ознаки тривожності у дітей. Ознаки агресивності у дітей. Невротичні розлади в період новонародженості, немовляти та раннього дитинства. Невротичні розлади в дітей дошкільного та молодшого шкільного віку. Невротичні розлади в підлітків. Психопатологія юності. Розлади психічного здоров'я в період дорослості та людей похилого віку.

Тема 12. Психологія хворого та лікувального середовища

Психологія сучасного хворого. Об'єктивна та суб'єктивна важкість захворювання. Поняття про внутрішню картину хвороби. Типи психологічного ставлення до хвороби. Поняття про агравачію, симуляцію, дисимуляцію. Поняття стигми, психологічні підходи до подолання стигматизації хворих. Психологічні особливості лікувального середовища. Госпіталізм. Особливості взаємовідносин між хворими у лікувальному закладі. Психологія медичного працівника, його комунікативна компетентність. Поняття про ятрогенію. Психологічні особливості санаторно-курортного оздоровлення.

Тема 13. Основи психології здоров'я. Коучинг здоров'я

Поняття «здоров'я» та його складові. Рівні здоров'я. Складові внутрішньої картини здоров'я. Психічне здоров'я та психологічне благополуччя: співвідношення понять. Методи коучингу здоров'я. Концепція охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. Програми охорони психічного здоров'я в Україні. Міжнародний день психічного здоров'я. Сучасні проблеми охорони психічного здоров'я в Україні та за кордоном

Тема 14. Методи клініко-психологічної інтервенції

Психогігієна у клінічній психології. Завдання та методи психогігієни. Поняття психопрофілактики. Етапи психопрофілактики (первинна, вторинна, третинна). Універсальна та вибіркова психопрофілактика. Психопрофілактика розладів психічного здоров'я. Консультативна діяльність у клінічній психології. Сучасні напрямки психотерапії в клінічній психології. Психодинамічна терапія, КПТ та короткострокова психотерапія у роботі клінічного психолога. Арттерапія у клінічній психології. Особливості реабілітації у клінічній психології. Еклектизм і інтеграція методів клініко-психологічної інтервенції.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назва змістових тем модуля	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	У тому числі					Усього	У тому числі				
		л	п	лаб	Інд	ср		Л	п	лаб	Інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Загальні теоретичні та методологічні аспекти клінічної психології												
Тема 1. Вступ до клінічної психології	12	2	2			8	13	1	2			10
Тема 2. Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології	12	2	2			8	11	0	1			10
Тема 3. Особливості патопсихологічних реєстр-синдромів	12	2	2			8	11	1	0			10
Тема 4. Методологія клініко-психологічного дослідження	12	2	2			8	17	0	1			16
Тема 5. Основні методи та методики клініко-психологічного дослідження	26	4	8			14	24	2	2			20
<i>Разом за змістовим модулем 1</i>	74	12	16			46	76	4	6			66
Змістовий модуль 2. Спеціальні теоретичні та прикладні аспекти клінічної психології												
Тема 6. Невротичні розлади	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 7. Розлади, пов'язані зі стресом	12	2	2			8	11	0	1			10
Тема 8. Психосоматичні розлади	12	2	2			8	11	0	1			10
Тема 9. Розлади особистості	12	2	2			8	12	1	1			10
Тема 10. Спеціальна клінічна психологія	10	-	2			8	10	0	0			10
Тема 11. Вікова клінічна психологія	10	-	2			8	11	0	1			10
Тема 12. Психологія хворого та лікувального середовища	12	2	2			8	11	1	0			10
Тема 13. Основи психології здоров'я. Коучинг здоров'я	12	2	2			8	11	1	0			10
Тема 14. Методи клініко-психологічної інтервенції	14	-	4			10	15	0	1			14
<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	106	12	20			74	104	4	6			94
Усього годин	180	24	36			120	180	8	12			160

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Вступ до клінічної психології	2	2
2	Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології	2	1
3	Особливості патопсихологічних реєстр-синдромів	2	0
4	Методологія клініко-психологічного дослідження	2	1
5	Основні методи та методики клініко-психологічного дослідження	8	2
6	Невротичні розлади	2	1
7	Розлади, пов'язані зі стресом	2	1
8	Психосоматичні розлади	2	1
9	Розлади особистості	2	1
10	Спеціальна клінічна психологія	2	0
11	Вікова клінічна психологія	2	1
12	Психологія хворого та лікувального середовища	2	0
13	Основи психології здоров'я. Коучинг здоров'я	2	0
14	Методи клініко-психологічної інтервенції	4	1

Самостійна робота

Семестр / тема	Зміст самостійної роботи	Обсяг (год.) денна форма/ заочна форма	Форма контролю	Тиждень, на якому здійснюється контроль	Кількість балів
I/1	<p>ТЕМА 1: Вступ до клінічної психології (семінар №1)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Підготувати короткі біографічні відомості про перших дослідників клінічної психології в Україні та світі (усно).</p>	8/10	Усне опитування	3	-
I/2	<p>ТЕМА 2: Норма та патологія, здоров'я та хвороба у клінічній психології (семінар №2)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Навести приклади теоретичного конструкту хвороби (усно).</p> <p>3. Ознайомитися зі змістом статті : Інвалідність і стигматизація у зв'язку з інвалідністю.URL:</p>	8/10	Усне опитування	4	-

	https://www.coe.int/uk/web/compass/disability-and-disablism (усно).				
I/3	<p>ТЕМА 3: Особливості патопсихологічних регістр-синдромів (семінар №3)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Створити асоціативній малюнок-схему одного з патопсихологічних регістр-синдромів (на вибір студента); вказати ознаки синдрому, чинники його виникнення, методи діагностики та корекції синдрому. Рекомендації зі створення малюнку-схеми : Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.</p> <p><i>Малюнок-схему та інші види самостійних робіт студенти завантажують на Google-диск. Для цього староста створює загальну папку для групи на Google-диску з назвою «Клінічна психологія_назва групи_рік», а в ній – окремі папки для кожного студента з їх прізвищами. Староста надає доступ до загальної папки викладачеві та студентам групи. Згодом студенти у папку зі своїм прізвищем завантажують матеріали самостійної роботи, підписавши документи «Тема №_назва роботи» (наприклад, «Тема 3 малюнок»).</i></p>	8/10	малюнок-схема	4	-
I/4	<p>ТЕМА 4: Методологія клініко- психологічного дослідження (семінар №4)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси). Дослідити сімейну історію</p>	8/16	конспект	5	2

	захворювань на основі методу генограми. Рекомендації зі створення генограми : Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с. Написати висновок про генетичну схильність до того чи іншого захворювання. Генограму студенти вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 4 генограма».				
1/5	<p>ТЕМА 5: Основні методи та методики клініко-психологічного дослідження</p> <p>Семінари №5-6. Методи клініко-психологічного дослідження</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Провести клініко-психологічне інтерв'ю у мікрогрупах студентів по 3 особи, де один грає роль «психолога», другий – «клієнта», третій – «спостерігача». Кожні 30 хв. ролі змінюються. Студенти здають викладачеві протокол клініко-психологічного інтерв'ю, підписавши хто які ролі виконував. Виконання завдання є обов'язковим. Студенти, яких не було на заняттях, проводять клініко-психологічне інтерв'ю онлайн в Google Jamboard, який створює викладач. Інструкція з роботи у Google Jamboard – https://www.youtube.com/watch?v=dIcfUUoK3AU. Студенти роблять скрін клініко-психологічного інтерв'ю, що виконані у Google Jamboard, і вантажать у папку на Google-диск з підписом «Тема 5_інтерв'ю».</p> <p>Семінари №7-8. Основні методики клініко-психологічного дослідження</p>	14/16		6, 7	

	<p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Підібрати методики діагностики (Тест «Малюнок годинника», «Теплінг-тест», методика Шульте, Коректурна проба Бурдона, тест 10 слів Лурії, Піктограма Лурії, Тест «Класифікація», Тест «Вилучення», «Суттєві ознаки», «Прості аналогії», Матриці Равена, Методика Дембо-Рубінштейн, міні-мульти ММРІ, методика Спілберга-Ханіна, методика Леонгарда-Шмішека, Опитувальник невротичних розладів, Госпітальна шкала тривоги та депресії HADS, PHQ-2, PHQ-9, Методика діагностики «нейротизму-психотизму», Методика кольорових виборів Люшера, Методика дослідження механізмів психологічного захисту, Методика «Дім-Дерево-Людина», Методика «Неіснуюча тварина», Тест незавершених речень, Методика діагностики ставлення до хвороби). Всі методики оформити на одному документі Word та завантажити в папку на спільний Google-диск з підписом «Тема 5_методики».</p> <p>3. Провести психологічну діагностику особистості з використанням п'яти методик (Методика Шульте, тест 10 слів Лурії, Суттєві ознаки, міні-мульти ММРІ, Методика діагностики самооцінки Дембо-Рубінштейн). Виконання завдання є обов'язковим. Студенти, яких не було на занятті, проводять психологічну діагностику самостійно. Оформлені протоколи з п'яти методик та висновок дослідження студенти вантажать у папку на</p>		<p>папка з методиками</p> <p>конспекти</p>		<p>3</p> <p>3</p>
--	--	--	--	--	-------------------

	<p>Google-диск з підписом «Тема 5_протоколи та висновки». Рекомендації зі створення висновку : Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.</p>				
I/6	<p>ТЕМА 6: Невротичні розлади (семінар №9)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Підготувати мультимедійну презентацію одного з видів невротичних розладів. Для цього студенти діляться на підгрупи по двоє (по троє), готують спільну презентацію і представляють на парі з використанням комп'ютера чи Google-додатків. Кількість слайдів – не більше десяти. У презентації має бути визначення невротичного розладу, його ознаки (критерії діагностики), психотехніки корекції розладу. Також студенти демонструють одну з корекційних вправ на парі. Студенти, які не були на парі, вантажать презентацію у папку на Google-диск з підписом «Тема 6_презентація».</p> <p><u>Різновиди невротичних розладів:</u></p> <p>1. Генералізований тривожний розлад. 2. Соціальний тривожний розлад. 3. Фобічний тривожний розлад. 4. Обсесивно-компульсивний розлад. 5. Дисоціативний (конверсійний) розлад. 6. Соматоформний розлад. 7. Розлад адаптації. 8. Панічний розлад. 9. Неврастенія. 10. Синдром деперсоналізації – дереалізації.</p>	8/10		9	-

I/7	<p>ТЕМА 7: Розлади, пов'язані зі стресом (семінар №10)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>Ознайомитися з Протоколом діагностики та терапії ПТСР (NICE). URL: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/nice_2.pdf; з Уніфікованим протоколом допомоги особам з депресією. URL: http://www.mif-ua.com/archive/article/40355; з Протоколом допомоги дітям та підліткам з депресією. URL: https://neuronews.com.ua/ua/archiv-e/2011/5-3/article-524/suchasniy-protokol-dopomogi-dityam-ta-pidlitkam-z-depresiieyu-perspektivi-yogo-realizaciyi-v-ukrayini#gsc.tab=0 (усно).</p>	8/10	Усне опитування	9	-
I/8	<p>ТЕМА 8: Психосоматичні розлади (семінар №11)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>3. Ознайомитися зі змістом статті (усно): Гільман А. Ю. Терапевтичний випадок: короткострокова психологічна допомога при тривожному стані клієнта з вираженими психосоматичними скаргами. URL: https://cyberleninka.ru/article/n/terapevtichnyy-vipadok-kortkostrokovaya-psihologichna-dopomoga-pri-trivozhnomu-stani-klienta-z-virazhenimi-psihosomatichnimi/viewer</p>	8/10	Усне опитування	10	-
I/9	<p>ТЕМА 9: Розлади особистості (семінар №12)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні</p>	8/10	Конспект	10	2

	<p>випадки (кейси).</p> <p>3. Здійснити аналіз психологічних особливостей двох осіб з психічними / соматичними розладами на прикладі, взятому з художніх фільмів. Для цього студенти обирають два фільми зі списку (чи власний варіант) і пишуть есе. В есе потрібно вказати назву фільму, рік випуску, ім'я та вік героя, психологічний феномен, що представлений у поведінці героя фільму (описати конкретні ситуації, що це підтверджують) та орієнтовні причини формування феномену. Документ студенти вантажать у папку на Google-диску з назвою «Тема 9_есе».</p> <p><u>Список фільмів:</u> «Спліт» (Split, 2016), «Все ще Еліс» (Still Alice, 2014), «Хороші діти не плачуть» (2012), «Збірка промінців надії / Мій хлопець псих» (Silver Linings Playbook, 2012), «Темпл Грандін» (Temple Grandin, 2010), «Чорний лебідь» (Black Swan, 2010), «Брати» (Brothers, 2009), «Сибілла» (Sybil, 2007), «Авіатор» (The Aviator, 2004), «Ігри розуму» (A Beautiful Mind, 2001), «Бійцівський клуб» (Fight Club, 1999), «Краще не буває» (As Good as It Gets, 1997), «Достукатись до небес» (Knockin' on Heaven's Door, 1997), «Форрест Гамп» (Forrest Gump, 1994), «Містер Джонс» (Mr. Jones, 1993), «Пролітаючи над гніздом зозулі» (One Flew Over the Cuckoo's Nest, 1975).</p>				
I/10	<p>ТЕМА 10: Спеціальна клінічна психологія (семінар №13)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Проаналізувати клінічні</p>	8/10	Усне опитування	11	-

	випадки (кейси).				
I/11	<p>ТЕМА 11: Вікова клінічна психологія (семінар №14)</p> <p>1.Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Ознайомитися з рівнями нервово-психічного реагування дітей залежно від віку на складні життєві ситуації (усно) (Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.).</p> <p>3. Проаналізувати клінічні випадки (кейси).</p> <p>4. Написати короткий конспект на чотири теми: 1. Ознаки розладів спектру аутизму у дітей. 2. Ознаки гіперактивного розладу з дефіцитом уваги у дітей. 3. Ознаки тривожності у дітей. 4. Ознаки агресивності у дітей. Студенти здійснюють пошук наукових джерел (мінімум 4) на платформі Google Scholar та конспектують інформацію з теми. Документ студенти вантажать у папку на Google-диск з назвою «Тема 11_розлади».</p>	8/10	конспект	11	2
I/12	<p>ТЕМА 12: Психологія хворого та лікувального середовища (семінар №15)</p> <p>1.Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Ознайомитися зі змістом статті : Асанова А., Хаустова О. Типові складні ситуації у взаємодії лікар-пацієнт в залежності від особистісних особливостей і психічного стану реагування пацієнта. URL: https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/125 (усно).</p> <p>3. Ознайомитися зі змістом поняття «курортологія» та</p>	8/10	Усне опитування	12	-

	різновидами курортів в Україні. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9487/1/Kurortolohiya_takurorty_Ukrayiny_2019.pdf (усно).				
I/13	<p>ТЕМА 13: Основи психології здоров'я. Коучинг здоров'я (семінар №16)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Проаналізувати Концепцію охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#Text, Проект плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. URL: https://www.ukrpsychiatry.org/attachments/article/76/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD%20%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2_07_03_2018.pdf, Національну програмою психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (2022 р.) (усно).</p> <p>3. Ознайомитися з соціальним проектом «School Mental Health» URL: http://surl.li/fuxqo та запропонувати власні ідеї методів просвіти дітей та молоді у питаннях збереження та відновлення психічного здоров'я та психологічного благополуччя (усно).</p>	8/10	Усне опитування	12	-
I/14	<p>ТЕМА 14: Методи клініко-психологічної інтервенції (семінари №17-18)</p> <p>1. Опрацювати рекомендовану літературу і підготуватись до виступу на семінарському занятті.</p> <p>2. Провести просвітницький (профілактичний) захід та/або консультацію (за потреби) з питань збереження психічного здоров'я та психологічного</p>	10/14	захід	13	3

	<p>благополуччя особистості (план заходу, фотозвіт). Студенти очно чи онлайн проводять просвітницький захід у закладі охорони здоров'я. За відсутності студента на парі він проводить захід в громаді, в закладі освіти тощо. Фотозвіт заходу з коротким коментарем студенти вантажать на свої сторінки у соцмережі з хештегами #pnu, #psychology, #mentalhealth, роблять скрін сторінки з інформацією про методи збереження психічного здоров'я і вантажать у папку на Google-диск з назвою «Тема 14_психопросвіта».</p> <p>Рекомендації з проведення заходу: Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації (електронне видання). 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ, 2022. 72 с.</p>				
Разом		120 / 160			15

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, метод проблемного викладання, проблемно-пошуковий, активні методи навчання (аналіз клінічних випадків, метод дискусій, «мозговий штурм», метод ситуаційно-рольових ігор, майстер-класи, мультимедійні презентації та ін.).

ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Усне та письмове опитування, тестування, контрольна робота, конспекти першоджерел, мультимедійна презентація, протоколи клініко-психологічного дослідження та інша самостійна робота, екзамен.

ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Навчальна дисципліна «Клінічна психологія» передбачає використання мультимедійного обладнання.

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія : методичні рекомендації. 2-е вид., змінене і доповнене. Івано-Франківськ : Електронне видання, 2022. 72 с.

РЕСУРСНЕ ЗАБЕСПЕЧЕННЯ

Основна:

1. Боуен Деніс Вступ до клінічної психології. Курс лекцій; пер. О.Карабчук Київ: Горобець, 2018. 152 с.
2. Галецька І. Клініко-психологічне дослідження: навч. пос. Львів, 2015. 242с.
3. Клінічна психологія: навчальний посібник / Укл. Ю. П. Никоненко. К., 2016. 368 с. URL: https://pidru4niki.com/88714/psihologiya/klinichna_psihologiya
4. Клінічна психодіагностика: практикум / Редактор-упорядник проф. М. В. Миколайський. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2006.228 с.
5. Кулеша-Любінець М.М. Клінічна психологія: методичні рекомендації. 2-ге вид., доп. і перероб. Івано-Франківськ: Електронне видання, 2022. 72 с.
6. Медична психологія / за заг. ред. С. Д. Максименка. К., 2014. 520 с.
7. Федосова Л. О. Клінічна психологія: навчальний посібник. К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 248 с.
8. Чабан О.С., Хаустова О. О. Психосоматична медицина (аспекти діагностики та лікування). 2000.

Додаткова:

9. Андерсен К., Рьокхольт Е. Г., Рісе М. Групи психологічної підтримки для дітей та підлітків, які втратили близьких людей. Методичний посібник, 2017. 224с.
10. Асанова А., Хаустова О. Типові складні ситуації у взаємодії лікар-пацієнт в залежності від особистісних особливостей і психічного стану реагування пацієнта. URL: <https://uk.e-medjournal.com/index.php/psp/article/view/125>
11. Бессел ван дер Колк. Тіло пам'ятає все. Яку роль психологічна травма відіграє в житті людини і які техніки допомагають її подолати / пер. з англ. І. Чорного. К.: Форс Україна, 2021. 464 с.
12. Ведмідь Н. Методологічні основи типізації суб'єктів санаторно-курортної діяльності. Вісник КНТЕУ. 2012. № 6. С. 72-83. URL: <http://visnik.knute.edu.ua/files/2012/06/8.pdf>
13. Галецька І., Сосновський Т. Психологія здоров'я: теорія та практика. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2006. 338 с.
14. Герман Дж. Психологічна травма та шлях до видужання: наслідки насильства – від знущань у сім'ї до політичного терору. пер. з англ. О. Лизак, О. Наконечна, О. Шлапак. Львів: Видавництво Старого Лева, 2019. 424 с.
15. Гільман А. Ю. Терапевтичний випадок: короткострокова психологічна допомога при тривожному стані клієнта з вираженими психосоматичними скаргами. URL: <https://cyberleninka.ru/article/n/terapevtichnyy-vipadok-korotkostrokovaya-psihologichna-dopomoga-pri-trivozhnomu-stani-klienta-z-virazhenimi-psihosomatichnimi/viewer>
16. Горбунова В.В., Карачевський А.Б., Климчук В.О., Нетлюх Г.С., Романчук О.І. Соціально-психологічна підтримка адаптації ветеранів АТО: посібник для ведучих груп. Львів: Інститут психічного здоров'я Українського католицького університету, 2016. 91 с.
17. Інвалідність і стигматизація у зв'язку з інвалідністю. URL: <https://www.coe.int/uk/web/compass/disability-and-disablism> .
18. Савенкова І. І. Клінічна психологія: [навчальний посібник]. Херсон: ООО «Айлант», 2018. 302 с. URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/12558/1/Clinical%20psychology.pdf>
19. Сантандер Х., Рьокхольт Е. Г., Селнес А. Групи психологічної підтримки дорослих, які втратили близьких людей внаслідок різних обставин. Методичний посібник, 2017. 151 с.
20. Ендерс Дж. Внутрішня історія. Кишечник – найцікавіший орган нашого тіла / перекл. з нім. К. Меньшикової. Харків: Книжковий клуб «Клуб Сімейного Дозвілля». 2016. 288 с.
21. Комарек С. Тіло, душа та їхнє спасіння, або Нариси про здоров'я, нездоров'я і

психосоматику / перекл. з чес. О. Крушинська. Львів: Вид-во «Апріорі», 2021. 232 с.

22. Комінко С. Б., Кучер Г. В. Кращі методи психодіагностики: навч. посіб. Тернопіль: Карт-бланш, 2005. 406 с.

23. Концепція охорони психічного здоров'я в Україні до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1018-2017-%D1%80#Text>

24. Кулеша-Любінець М. М. Особливості копінг-стратегій в осіб з ішемічною хворобою серця. Збірник наукових праць: психологія Вип. 21. 2016. С.134-141.

25. Кулеша-Любінець М. М. Професійно-розвивальна практика у лікувально-профілактичних закладах: програма та методичні рекомендації. Івано-Франківськ: Симфоній форте, 2015. 64 с.

26. Курортологія та курорти України : навч. посіб. для самостійної роботи студентів VI курсу медичних факультетів при підготовці до практичних занять з навчальної дисципліни «Медична реабілітація» / уклад. С. М. Малахова, О. О. Черепок, Н. Г. Волох. Запоріжжя : ЗДМУ, 2019. 105 с. URL: http://dspace.zsmu.edu.ua/bitstream/123456789/9487/1/Kurortolohiya_ta_kurorty_Ukrayiny_2019.pdf

27. Максимова Н. Ю., Мілютіна К. Л., Піскун В. С. Основи дитячої патопсихології: навч. посіб. К.: Главник, 2008. 158 с.

28. Медична психологія : в 2-х т. Т. 1. Загальна медична психологія / [Г. Я. Пилягіна, О. О. Хаустова, О. С. Чабан та ін.] ; за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020. 288 с.

29. Медична психологія : в 2-х т. Т. 2 Спеціальна медична психологія / за ред. Г. Я. Пилягіної. Вінниця : Нова Книга, 2020.

30. Міщиха Л. П. Творчий потенціал особистості у період пізньої дорослості: монографія. Івано-Франківськ: Місто НВ, 2014. 400 с.

31. Міщиха Л. П., Кулеша-Любінець М. М. Психічне здоров'я як складова особистісного благополуччя. Психічне здоров'я як складова особистісного благополуччя. Сучасні тенденції спрямовані на збереження здоров'я людини. Збірник наукових праць. Харків, 2020. Вип. 1. С. 166-168.

32. Мороз Р. А. Психологія травмуючих ситуацій та надання психологічної допомоги: методичні рекомендації. Миколаїв: Ілліон. 2016. 224 с.

33. Москалець В. П. Психологія особистості. Підручник. К., 2021. 364 с.

34. Мурджані А. Сила емпатів. переваги чутливості в цьому жорстокому світі / пер. з англ. Т. Кільчук. К., 2021. 208 с.

35. Мушкевич М. І. Клінічна психодіагностика: методичні рекомендації для студентів ф-ту психол. Луцьк, 2006. 170 с.

36. Мюллер М. Якщо ви пережили психотравмуючу подію / пер. з англ.. Д. Бусько, наук. ред.. К. Явна (Серія «Сам собі психотерапевт»). Львів: Вид-во УКУ : Свічадо, 2014. 120 с.

37. Національна програма психічного здоров'я та психосоціальної підтримки.

38. ПОРЯДОК ТА УМОВИ надання безоплатної психологічної допомоги особам, які звільняються або звільнені з військової служби, з числа ветеранів війни, осіб, які мають особливі заслуги перед Батьківщиною, членам сімей таких осіб та членам сімей загиблих (померлих) ветеранів війни і членам сімей загиблих (померлих) Захисників та Захисниць України відповідно до [Закону України](#) “Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту”. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1338-2022-%D0%BF#Text>

39. Посібник з психічного здоров'я та психосоціальної підтримки Гуманітарна допомога в Україні та сусідніх країнах. [Inter-Agency Standing Committee](#), 2022.

40. Практична психосоматика: депресія. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. 2-е видання, доповнене. К., 2021. 216 с.

41. Практична психосоматика: діагностичні шкали. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С.

Чабана, О. О. Хаустової. К.: ВНТУ, 2018. 108 с.

42. Практична психосоматика: тривога. Навчальний посібник / За заг. ред. О. С. Чабана, О. О. Хаустової. К.: Видавничий дім Медкнига, 2022. 144 с.

43. Протокол діагностики та терапії ПТСП (NICE). URL: https://ipz.org.ua/wp-content/uploads/2017/12/nice_2.pdf

44. Проект плану заходів щодо реалізації Концепції розвитку охорони психічного здоров'я в Україні на період до 2030 року. URL: https://www.ukrpsychiatry.org/attachments/article/76/%D0%9F%D0%BB%D0%B0%D0%BD%20%D0%97%D0%B0%D1%85%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%B2_07_03_2018.pdf

45. Протокол допомоги дітям та підліткам з депресією. URL: <https://neuronews.com.ua/ua/archive/2011/5-3/article-524/suchasniy-protokol-dopomogi-dityam-ta-pidlitkam-z-depresiieyu-perspektivi-yogo-realizaciyi-v-ukrayini#gsc.tab=0>

46. Романчук О. Сім'я що зцілює: Основи терапевтичного батьківства дітей, що зазнали скривдження та емоційного занедбання. Путівник для прийомних батьків і не тільки. Режим доступу: <http://ipz.ucu.edu.ua/books/healing-family>.

47. Сулятицький І., Островська К., Осьодло В. та ін. Психолого-корекційний практикум травм війни: навч. посібник. Львів, 2019. 396 с.

48. Титаренко Т. М. Психологічне здоров'я особистості: засоби самопомоги в умовах тривалої травматизації [Текст]: монографія. Кропивницький : Імекс-ЛТД, 2018. 160 с.

49. Ферреро Бруно 365 коротких історій для душі. Львів: Свічадо, 2012. 456 с.

50. Хомуленко Т. Б. Основи психосоматики: навч.-метод. посібник. Вінниця, 2009. 120 с.

51. Швед М. І., Левицька Л. В. Сучасні технології відновного лікування хворих із гострим коронарним синдромом. К.: Видавничий дім Медкнига, 2018. 176 с.

52. *Bezpłatna pomoc psychologiczna i psychoterapeutyczna w Warszawie: Wojewódzki Urząd Pracy w Warszawie Centrum Informacji i Planowania Kariery Zawodowej Warszawa, 2008. 31 s.*

53. Lazorko, O., Koval, S., Hrek, O., Shkrabiuk, V., Kulesha-Liubinets, M., & Bihun, N. Psychological Security of the Individual as a Functional Component of Professional Activity. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2021, 12(4), 455-473. <https://doi.org/10.18662/brain/12.4/259>

54. Hryshchenko, S., Beseda, N., Slobodanyk, V., Kulesha-Liubinets, M., Bashtovenko, O., & Tryfonova, O. Neuropsychological Health Technologies. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022, 13(3), 166-180. <https://doi.org/10.18662/brain/13.3/360>

55. Sek H. Psychologia kliniczna. Warszawa: PWN, 2006. 2 T.

56. Sushchenko, L., Lysohor, L., Pavlyk, O., Shvets, O., KuleshaLiubinets, M., & Pavlenko, V. (2021). Neuropsychological Support of Education and Creative Activity of Primary School Age Children with Special Educational Needs. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 12(3), 105126. <https://doi.org/10.18662/brain/12.3/223>

57. Vasylieva, N., Kulesha-Liubinets, M., Trubaieva, K., Dub, M., Ribtsun, Y., & Ivantsev, N. Speech Therapy as a Component of Comprehensive Rehabilitation of Patients with Acute Impairment of Cerebral Circulation. BRAIN. Broad Research in Artificial Intelligence and Neuroscience, 2022, 13(3), 181-194. <https://doi.org/10.18662/brain/13.3/361>

58. Voskoboinikova V. V., Kalko K. O, Kulesha-Liubinets M. M., Nikolaievskaya Yu. V., Samoiliuk O. V., Rybalko P., Drogovoz S. M. THE EFFECTIVENESS OF MUSIC THERAPY AS A NON-DRUG APPROACH TO THE CORRECTION OF VARIOUS PATHOLOGICAL PROCESSES IN THE BODY. URL:

https://pharmacologyonline.silae.it/files/archives/2021/vol3/PhOL_2021_3_A213_Voskoboinikova.pdf